

STIKKORD

A

abakus 33
 blyantabakus 51, 60, 151, 159
 Gerberts abakus 35, 51
 romersk abakus 33, 50, 59
absoluttværdi 99. *Se også tallværdi*
addend 48
addisjon 47, 48, 258, 260, 261, 266
addisjon med tierovergang 49
akkomodasjon 83
aksept for uttrykk med flere ledd som objekt og svar 357
aksiom 208
algebra 248
algoritme 46
 Euklids algoritme 219, 221
Al Khuwārizmī 118
antall 20
aritmetikkens fundamentalsetning 212, 213, 217
 begrunnelse 214
aritmetiske operasjoner 258
aritmetisk rekke 234
assimilasjon 83, 356
assosiativ 76
assosiativ operasjon 54, 76
asymptote 430
avhengig variabel 379
avrunding 95

B

base 24
bealli 548. *Se også del på samisk*
bevis ved motsigelse 208
blanda tall 118
 overgang til desimaltall 150
brøk 45, 112, 120, 122, 148
 blanda tall 118
 desimale brøker 149
 ekte brøker 118
 ekvivalente brøker 121

 likeverdige brøker 121
 seksagesimal brøk 149
 som forholdstall 128
 uekte brøker 118
 vanlig brøk 123
brøkestrek 118, 126
bunnpunkt 404
bunting av enkeltelement 45, 455

C

Colsons metode 109
Cuisenaire, George 114
Cuisenairestaver 114

D

definisjon 208
delelighet med 3
 regel 225
delelighet med 4
 regel 226
delingsdivisjon 86
 definisjon 472
 eksempel 472
del på samisk 548
 fallgruve 548
derivert 377
desimal 44
desimalbrøk 145, 147, 149
 definisjon for boka 145, 160
 forskjell fra desimaltall 160
desimaldel 44
desimalkomma 146
desimalpunktum 146
desimaltall 145, 149, 161
 definisjon for boka 145, 160
 endelig desimaltall 161
 forskjell fra desimalbrøk 160
 periodisk desimaltall 161, 163
 uendelig desimaltall 161
desimaltegn 146

det didaktiske bruddet 359
 det hele 117
 diagnostisk undervisning 364
 diagram
 søyle- 527
 differens 58, 259
 direkte måling 179
 diskontinuerlig 383
 diskontinuitet 355
 distributiv 75
 lov 271
 dividend 86, 259
 divisjon 66, 84, 258, 259, 261
 deling 86
 modell 84
 måling 85
 divisjonsalgoritmen 214, 219
 divisjonstegn 86
 divisor 86, 205, 259
 dynamisk vinkel 180

E

eksponent 271, 277
 ekvilibrering 84
 enhet 112, 117, 137, 228
 Eratosthenes 207
 Eratosthenes' sil 206
 estimat 95
 estimering 95
 etnomatematikk 545
 samisk 545

F

faktor 67, 205, 259
 faktor én 119. *Se også* unit factor
 faktorisering 205, 212, 269
 felles faktor 205
 største felles faktor 205
 Fibonaccitall 238
 figurtall 229
 forhold 116, 128
 forholdstall 128
 forkorte en brøk 120
 fortegnstegn 269
 fruktsalatgebra 363
 funksjon 379
 lineær funksjon 377, 392
 rasjonal funksjon 430

G

gangetabellen
 hjelp med 80

gjeldende siffer 191
 gjentatt addisjon 68, 129, 272
 gjentatt-addisjon-skjema 71, 73, 83
 gjentatt subtraksjon 85
 graf 379
 grunntall 17, 20, 24, 277
 gruppering 25, 264
 gruppering av enkeltelement 455

H

halvabstrakt
 definisjon 458
 halvkonkret
 definisjon 457
 hel-del-helmetoden 199
 hele tall 45, 97, 98, 123
 heltallsdel 44
 hjelp med gangetabellen 80
 hoderegning 95, 358, 360

I

identifikasjonstall 23
 indekstall 23
 irrasjonale tall 45

K

kardinaltall 17, 20. *Se også* grunntall
 kileskrift 36
 kilogram
 definisjon 184
 koeffisient 248, 254, 258
 kognitiv struktur 83
 kognitivt skjema 83
 konstant 252, 257
 konstruktivism 30, 82
 kontinuerlig 382
 kvadratrot 283
 kvadrattall 230
 kvotient 86, 259

L

L97 175, 364
 ledd 55
 like tall 206
 likning 358, 364, 368
 lille multiplikasjonstabell 73
 lineær modell 468
 LK20 176
 lommeregner 261

M

M87 175

maksimalpunkt 404
 maksimalverdi 404
 matematisk modell 56
 mengdetall 16. *Se også* naturlige tall
 mente 55, 77
 mentetall 55, 77
 meter
 definisjon i SI-systemet 184
 definisjon som sekundpendel 183
 metrisk enhetssystem 184
 minimalpunkt 404
 minste felles multiplum 222
 språklig merknad 223
 minuend 58
 misbruk av = 358
 misoppfatning 355, 358, 362
 modell 46, 68
 divisjon 84
 motivasjon 360
 multibasemateriell 30
 multiplikand 67, 177
 som målenhet 178
 multiplikasjon 66, 259, 260, 261, 272, 357
 multiplikasjonstegnet 363
 multiplikator 67, 177
 som måltall 178
 multiplisere med faktor én 188
 multiplum 205
 minste felles multiplum 222
 målenhet 176
 sammenheng med multiplikand 178
 målenheter
 dekadisk oppdeling 181
 ikkedekadisk oppdeling 182
 målesystem
 det internasjonale enhetssystemet 183
 det metriske 183
 måling 175
 avrunding 191
 direkte 179
 i skoleplaner 175
 målingsdivisjon 85
 eksempel 472
 måltall 175, 176
 sammenheng med multiplikator 178

N

naturlige tall 16, 45, 98, 277, 454
 negative tall 97
 nevner 112
 norsk rettskriving av tal 534
 null 38, 39, 46

O

oddetall 206
 omvendt proporsjonalitet 432
 operasjon
 kommunikativ 74
 kommutativ 54
 ordenstall 20
 ordinaltall Sjå ordenstall 20
 overslag 95
 overslagsregning 95

P

parabel 404
 partall 206
 Pascals trekant 238
 periode 161
 periodisk desimaltall 161, 163
 Piaget 30, 82, 84, 182
 plassverdisystem 23
 polygontall 229
 posisjonssystem Sjå plassverdisystem 23
 postulat 208
 potens 277
 primtall 162, 206
 primtallsfaktorisering 212
 prinsippet multiplisere med faktor én 188
 prioriteringsregler 261
 produkt 67, 259
 prosent 145
 begrepet 169
 prosess-produkt-dilemmaet 356

R

rasjonale tall 45, 123
 reductio ad absurdum Sjå bevis ved selvmotsi-
 gelse 208
 reelle tall 45
 regnefortelling 55
 regneregelen «snu brøken» 136
 regning med reelle tall 138
 rekkefølge 21
 rente 170
 rentefot 170
 rentesats 170
 rettskriving av tal på norsk 534
 ruppering av enkeltelemt 45

S

samisk
 geometri i kulturell sammenheng 553
 samiske målemetoder 550
 samisk etnomatematikk 545

sammensatt tall 162, 206
sekund
 definisjon i SI-systemet 190
 tradisjonell definisjon 182
sekundpendel 183
setning 208
siffer 23
siffer, sikre og usikre 193
signifikant siffer 191
sikre og usikre siffer 193
standardform 288
statisk vinkel 180
store multiplikasjonstabell 73
størrelse 137, 176
subtrahend 58
subtrahere 58
subtraksjon 47, 57, 58, 258, 259, 261, 266
sum 258
summ 48
system
 totalssystem 24

T

tall
 avrunding 191
 rasjonale 123
tallinje 98, 117
tall på samisk 546
 20-99 547
 system for 11-19 546
tallstråle 52
tallsystem 23
 additivt 24, 36
 binært 24
 dekadisk 44
 desimalt (desimalsystem) 44
 plassverdisystem 23
 posisjonssystem 23
 seksagesimalt 36
 sekstitallssystem 36
 titallsystem 17
tallteori
 plass i undervisninga 239
tallvenn 461
 definisjon 463

tallverdi 99
talsystem
 dansk 537
 finsk 539
 islandsk 539
 japansk 536
 kvensk 539
 norsk 534
 samiske 537
 svensk 539
 tyrkisk 536
tekstoppgave 56, 356, 364
teller 112
telletall Sjø naturlige tall 16
tiervenn
 definisjon 461
tiervenner 50, 80
tolkning av en potens 277
toppunkt 404
trekanttall 229
tverrsum 225

U

uavhengig variabel 379
ukjent 258
ulike tall 206
unit factor 119
uoppstilt likning 356
utvide en brøk 120
utvidelse av potensbegrepet 280, 282, 283
utvidelse av tallbegrepet 45, 105, 106, 120, 123,
 137
utviklet form 44

V

variabel 252, 257
veksling 119
 mellom enere og tiere 45, 456
vekstfaktor 426
vekstrate 424
verdi 253
vinkel
 dynamisk 180
 statisk 180
Vygotskij 30, 82, 84